

REMISSYTTRANDE

Datum

2026-02-20

Dnr

2025/8199

Regeringskansliet

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se

Betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

(Departementets diarienummer Fi2025/01969)

Förslaget om nya bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt

Utredningen föreslår att det införs nya bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt i bland annat offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Det saknas dock en närmare analys av hur förslaget förhåller sig till den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter (meddelarfrihet) som framgår av 1 kap. 1 § andra stycket och 7 § första stycket tryckfrihetsförordningen samt 1 kap. 1 § första stycket och 10 § första stycket yttrandefrihetsgrundlagen. Frågeställningen måste hanteras i den fortsatta beredningen av förslaget.

Artikel 77 AI-förordningen och konsekvenser för Justitiekanslerns verksamhet

Justitiekanslern har till uppgift att granska att de som utövar offentlig verksamhet efterlever lagar och andra författningar och att de även i övrigt fullgör sina åligganden. Justitiekanslern har också möjlighet att på frivillig väg reglera vissa skadeståndsanspråk som riktas mot staten.

Utredningen bedömer att Justitiekanslern är en sådan myndighet som avses i artikel 77 AI-förordningen och föreslår att Justitiekanslern tas upp i den förteckning som ska upprättas enligt förordningen. När det gäller tolkningen av artikel 77 gör Justitiekanslern ingen annan bedömning än utredningen, men finner skäl att påpeka följande.

Enligt Justitiekanslerns instruktion ska ett klagomål prövas bara om frågans beskaffenhet ger myndigheten anledning att ta upp saken till prövning. Till detta kommer att Justitiekanslern är vad som brukar kallas ett extraordinärt tillsynsorgan. Justitiekanslerns resurser räcker inte till annat än en mer begränsad tillsynsverksamhet. Myndigheten koncentrerar sig därför i huvudsak på frågor om rättssäkerhet, yttrandefrihet, offentlighet och så kallade systemfel hos myndigheterna. Även inom dessa områden måste prioriteringar ske.

Det sagda innebär att Justitiekanslern inte har möjlighet att utöva någon effektiv tillsyn över myndigheters användning av AI-system på det sätt som förutsätts. Till detta kommer att utövandet av de befogenheter som följer av artikel 77 kommer kräva betydande resurser. Det framgår inte närmare av utredningen vilken typ av dokumentation som Justitiekanslern kan komma att få tillgång till, eller hur testningen genom tekniska medel kommer att ske. Mycket talar dock för att dokumentationen kommer att vara omfattande och dessutom av teknisk karaktär. Vidare kan det antas att testningen genom tekniska medel, även med marknadskontrollmyndighetens hjälp, kommer kräva en teknisk kompetens som Justitiekanslern idag saknar.

Enligt utredningens bedömning kommer AI-förordningen och utredningens förslag också innebära en ökad personuppgiftsbehandling i myndigheterna. Det är därför rimligt att räkna med en ökning av antalet skaderegleringssärenden och domstolsprocesser om felaktig personuppgiftsbehandling i motsvarande mån. Betänkandet saknar emellertid även i detta avseende en analys av konsekvenserna för Justitiekanslerns del. En sådan analys bör göras i den fortsatta beredningen av förslaget.

Ärendet har föredragits av kanslerjuristerna Johan Lindgren och Elsa Nikolai. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Thomas Bull